

Stvaranje osjećaja osobne vrijednosti, te svijest da nešto dobro učini, posebno je važna za to dijete. Ono ne voH ni čitati, ni pisati, ab izvršiti neki zadatak, da. Na primjer: donijeti vode, složiti igračke u ormar, urediti cipele, pomoći pri pripremanju hrane, donijeti nešto iz trgovine i slično. . . U takvim, naizgled nevažnim životnim situacijama, takvo dijete gradi osjećaj da je potrebno i korisno i ugrađuje se u društveno korisno biće, što je i cilj i nastojanje našeg rada s takvom djecom. Naše društvo ulaže ogromne napore da bi se ostvarili uvjeti rasta i razvoja takve djece, ali često se znamo susresti sa stavovima koji su suprotni nastojanjima socijalizacije i prihvaćanja ovakve djece.

Željela bih posebno naglasiti važnost uloge roditelja. Oni su prvi pozvani da prihvate svoje dijete onakvo kakvo ono jest i na njima je težak zadatak da unatoč osjećajima, razumno i mudro uvedu svoje dijete u život. U tome im pomaže cijela zajednica i stručnjaci na tom području rada.

Ipak i svaki od nas je pozvan da pomogne i sudjeluje u tako velikoj zadaci. Ovdje ne smije biti mjesta lažnoj sentimentalnosti ili sažaljenja. To bi još više uvjetovalo osjećaj usamljenosti i odbačenosti. Mi smo ovdje da svog brata i prijatelja bodrimo, da mu pokažemo kako ga razumijemo. Budimo mu oslonac! Sa zdravim razumijevanjem i suosjećanjem treba pristupati otvoreno, pomoći, ublažiti bol, stvoriti realnu nadu kad se čini da je nema. Time ćemo pokazati da nam je zaista na srcu zdrav rast i razvoj djeteta i takve obitelji.

INTERVENT OCA MONGOLOIDNOG DJETETA

Čuli smo od profesorice o raznim slučajevima mentalno zaostale djece. Htio bih nešto reći o svome drugom djetetu, maloj Nini. Prvo smo dijete dobili nakon godine i pol braka, a nakon dvije i pol godine braka došla je na svijet Nina. Za mene je poseban doživljaj uzeti na ruke svoje novorođeno dijete. Kad sam došao u bolnicu, činilo mi se da je Nina nekako sićušna pa sam se malo i našalio, jer se i inače volim šaliti. Nismo još ništa znali, ali smo kod kuće vidjeli da je to dijete malo drukčije. Budući da nam nitko ništa nije rekao, nismo se ničim ni opterećivali. Poslije smo saznali da su naši prijatelji znali o čemu se radi. Liječnica je, naime, osjetila da moja supruga još nije bila spremna da joj kaže. Tek nakon mjesec dana, kod prvog pregleda djeteta, sve nam je rekla o čemu se radi. Malo smo bili zatečeni, nismo se odmah mogli snaći. Supruga je plakala. Došavši kući, postavljali smo si po ne znam koliko puta pitanje: Zašto? Kod našeg slijedećeg susreta liječnica nam je pokušala objasniti stvar: vjerojatno je kod spajanja stanica i daljnjeg razvoja došlo do nekog poremećenja, budući da nema uzroka ni s moje strane, a ni sa strane supruge. Malo pomalo smo u vjeri shvatili da je i ovo Božje dijete i da ga kao takvo moramo prihvatiti, kao što prihvaćamo prvo svoje dijete i kao što ćemo prihvatiti ostalu djecu. Ako je Bog htio da to dijete nama daje, onda ga moramo od Boga takvo i prihvatiti.

Nina se inače ponašala kao i druga djeca, ali je bila nježnija i sporija od ostalih. Osjetili smo da joj je potrebna posebna ljubav i pažnja. Dvaput godišnje išli smo na kontrolu. Jedan stručnjak u Ljubljani za ovakve slučajeve vrlo je zadovoljan s tim kako se mala razvija. Od lijekova troši samo neke vitaminske preparate. A naša ljubav prema njoj sve je više rasla. Rodbina ju je, međutim, teže prihvatila. Svi su nas, i rodbina i prijatelji, nekako sažaljavali i čudili se da o Nini možemo tako normalno pričati. Obično na razli-

čite upite odgovaram ivaio volim svu djecu, ali Ninu posebno, i kako je ne bih dao ni za jedno drugo dijete.

Mogao bih dugo pričati o njezinim izrazima ljubavi, ali evo samo nekih konkretnosti. Nevenko, naše najstarije dijete, dosta je živ i voli joj uzeti igračku, ili je malo udariti. Mala onda zaplače. Kad to primjetim, znadem strogo maloga ukoriti, no onda ga Nina dolazi braniti i tješiti. Tada sam zadivljen i čini mi se da ta djeca mogu više ljubiti nego odrasli.

Nina sad ima pet godina. Mogao bih reći da je inače zdravija od ostale djece. Uvjeren sam da se, uz našu brigu. Bog još posebno za nju brine. Stoga se ne osjećamo ni nesretni, ni kažnjeni (ne znam za što!), nego jednostavno osjećamo da nam je Bog to dijete dao na dar, da ga vodimo kroz život i zato smo sretni.

Budući da smo željeli imati još djece, našli smo se pred problemom. Što ako i druga djeca budu takva? Profesor nam je, međutim, razjasnio stvari i rekao da nema problema za buduću djecu, osobito kad se ne zna uzrok. Nakon dvije godine rodila se Martina. Zdrava je i posve normalna. Bog nam je sam dao puninu ljubavi i želju da je što više širimo, osobito prema Nini. Inače se prema njoj ponašamo normalno kao i prema drugoj našoj djeci i ne tražimo od nje više nego što može. Već i govori, a još mnogo više razumije. Što god joj se kaže, samo ako je s ljubavlju, ona to prima, učini uslugu itd. Kad smo npr. bili na praznicima, Nina se lijepo snašla među ostalom, normalnom djecom. Bila je na neki način miljenica naselja. Tamo gdje naiđe na dobrotu, ljubav i toplinu, uzvraća je. Voli djecu, pa i za vrijeme naše šetnje znade pomilovati, poljubiti drugu djecu koju mame ili tate vode. Tako jednostavno izražava ljubav, da smo sretni što je imamo. Kako će se dalje razvijati, to Bog zna, i dokle će u razvoju napredovati, to je u Božjim rukama.

Darka i Mario Živković

RAD NA POMAGANJU NEROĐENOJ DJECI KAO NEDJELJIVI DIO SVEUKUPNOG RADA CRKVE

Pojava ubijanja nerođene djece i pitanje odnosa prema njima neprestano je prisutna u životu Crkve i društva. Mi, koji poznajemo i priznajemo Boga i pogotovo ako smo i apostolski angažirani, bilo da živimo u braku, bilo da smo redovnici ili svećenici, reagiramo na tu pojavu na različite načine. Konzervativna linija u nama naglašava osudu abortera i roditelja koji daju ubijati svoju nerođenu djecu, zgraža se nad tim i žali za vremenima kad nije bilo toliko tog ubijanja. Liberalna linija govori nam da su znatan dio tih ljudi koji daju ubijati svoju djecu normalni, društveno prihvatljivi ljudi, koji, izgleda, nemaju drugog izlaza i da se tu ionako ne da baš mnogo učiniti. Čemu stoga uznemirivati ljude koji su inače skloni Crkvi?

I konzervativna i liberalna linija dovodi u svakodnevnom životu do izbjegavanja razgovora i pisanja o ubijanju djece putem pobačaja. Jedni kao da rezoniraju kako se tu više nema što reći, a drugi kao da nema smisla ponovno nešto reći. Stvaralačka linija u nama, međutim, naglašava da se u svim prilikama adekvatnim naporom postižu stvarni rezultati, da Bog poštuje princip